

Amical de les Brigades Internacionals

HABLAMOS DIFERENTES IDIOMAS, PERO UNA MISMA LENGUA

Eduard Amouroux

LA LENGUA DE L'ANTIFEIXISME

El títol del magnífic llibre que han escrit els investigadors de la Universitat de Barcelona, Lourdes Prades i Ramon Naya, és un bon començament per parlar d'un dels senyals d'identitat dels brigadistes. L'esperit unitari, allò que va portar a milers d'homes i dones de qualsevol lloc del món a lluitar a la Guerra d'Espanya. Comunistes, socialistes, anarquistes, persones de cultures diferents, ideologies diferents, religions diferents, classes socials diferents, totes i tots venien per que calia aturar la voluntat nazi-feixista de dominar el món, per posar-lo al servei dels poderosos. El crack del 29, la Revolució Russa de 1917, el malestar creixent de les classes populars els feia molta por als poderosos.

El llibre sobre el multilingüisme a les Brigades Internacionals és un gran treball d'investigació; treballar amb les fonts documentals d'una guerra no és fàcil, però una feina molt acurada de recerca en els arxius ha permès anar encaixant les peces d'un

trencaclosques que acaba projectant la imatge del que va ser una integració de persones vingudes de més de 50 països entre si i amb les dones i homes del nostre país.

L'estudi recull gran quantitat d'anècdotes que van generar les relacions entre persones que, en primer lloc, no parlaven la mateixa llengua i tampoc tenien els mateixos hàbits de vida. De tota manera la ferma voluntat d'uns, els brigadistes, de ser útils a la defensa dels drets aconseguits i, per l'altra part, la del poble espanyol de preservar el que la II República els havia aconseguit, era la millor matèria d'unió. Com corroboren altres estudis com el de l'Anna Sospedra ("Doblement oblidades") aquesta voluntat de preservar els drets aconseguits era present en les dones, que veien en les brigadistes un model de vida que ara podien desenvolupar.

El problema de les llengües era un "problema real", tant des del punt de vista de les relacions com des de l'operatiu. Els moviments d'un exèrcit es basen en la comprensió d'ordres que cal que siguin enteses de forma

unívoca per tota la tropa. En depèn la vida dels soldats i l'efectivitat de les operacions militars. La primera solució adoptada va ser la més simple, agrupar les tropes per l'idioma que parlaven. El transcurs de la guerra va desorganitzar aquestes agrupacions, i va obligar a solucions imaginatives.

Les dificultats eren innegables, però els brigadistes es movien sota el lema, «**parlem moltes llengües, però un sol idioma: l'antifeixisme**». Era la lluita de la cultura contra la barbàrie. Quant s'incorporaven, no sols calia donar-los la formació precisa per l'eficàcia en el combat, si no que es volia que els brigadistes rebessin una formació integral, que la cultura els convertís en millors persones. Una part dels que venien a incorporar-se a les brigades, eren gairebé analfabets, molts s'havien incorporat al món del treball quant eren molt joves, quasi nens, la classe obrera no es podia permetre llargs períodes de formació, la família necessitava tots els braços possibles per subsistir. Certament, també van venir escriptors, intel·lectuals, periodistes, artistes, etc... però eren una minoria. Tots

plegats sabien que la cultura era alliberadora. Una notable excepció es dona en el camp sanitari, metges i infermeres, que era un col·lectiu de persones amb una bona formació.

Una de les virtuts d'aquest llibre és la quantitat d'anècdotes, perfectament documentades, que mostren les relacions amb el poble que conviu amb ells i que permet entendre la seva vinculació posterior, un cop que poden tornar i visitar les zones en les que van viure, tenen records molt vius de les persones amb qui van conviure. La gran quantitat de memòries i records escrits dels brigadistes que van sobreviure expliquen amb detall per què mai van poder oblidar el seu pas per Espanya i la gent amb la qui van relacionar-se, el paisatge, els menjars i l'afecte que els van donar.

La comunicació amb el poble espanyol, que no tenia un coneixement d'idiomes massa extens, era difícil, però la imaginació té molta força i les ganas de fer-se entendre dona resultats. Superat el recel inicial, la generositat en compartir que mostren molts brigadistes, fa que les relacions siguin fluides i que amb poques paraules l'entesa sigui ampla. En alguns pobles de Tarragona es recorda com varen participar en les tasques del camp substituint als homes que havien marxat al front.

Celebrem poder disposar des d'ara d'un text, com el d'aquest

llibre, per seguir portant endavant la seva feina, incorporant-lo a la bibliografia indispensable per aquells que tenen clar que, ara més que mai, la memòria és una lluita, que cal que no s'esborri de la nostra memòria el record d'aquelles dones i homes que van portar a terme el seu esforç solidari, el més important del segle XX.

Com deia l'activista política i infermera de l'American Medical Bureau, Ruth Davidow,

quant es dirigia a molts de nosaltres l'any 1996 quan va tornar a visitar Espanya, referint-se a la lluita contra el feixisme:

«Feu progressos lentament. És un procés històric molt llarg i no es guanya mai res per sempre si no es lluita per aconseguir-ho.»

